

KOROŠKI SLOVENEK

Naroča se pod naslovom
„Koroški Slovenec“,
Klagenfurt, Viktringer-Ring 26/I.
Rokopisi se naj pošiljajo na naslov:
Pol. in gosp. društvo
Klagenfurt, Viktringer-Ring 26/I.

Lisi

za politiko, gospodarstvo
in prosveto

Izhaja vsako sredo
Stane četrtletno: K 10.000

Za Jugoslavijo
četrtletno: 25 Din.

Posamezna številka 1000 kron

Leto IV.

Dunaj, 16. aprila 1924.

Št. 16.

*Vesele velikonočne praznike želi vsem
cenjenim naročnikom in čitateljem
uredništvo in upravnništvo.*

Po koroških občinskih volitvah.

Celovec, dne 10. aprila 1924.

Z veliko napetostjo so pričakovale vse stranke izid novih občinskih volitev na Koroškem. Kako tudi ne? Saj so ravno volitve tisti barometer, ki pokaže, v koliko se je dvignila ali padla moč posameznih političnih strank. Občinskim volitvam pa je pripisovati prav poseben pomen tudi zato, ker so imele odločiti, katerim strankam naj bo zagotovljen za prihodnja štiri leta pretežni vpliv v občini: Slovencem, Bauernbundu oziroma nemškonacionalnim meščanskim strankam ali socijalnim demokratom.

Ako pregledamo izid občinskih volitev vobče, smemo reči, da se na dosedanem razmerju niso izvršile bistvene izpremembe. V mestih, zlasti v Beljaku in Št. Vidu, pa tudi v okoliških in industrijskih občinah kakor v Podklostru, Borovljah, Št. Rupertu in Št. Petru pri Celovcu so ohranili socijalni demokratje kljub naporni agitaciji meščanskih strank (Einheitsliste) svoje dosedanje postojanke. Te občine ostanejo slekoplej v njihovih rokah. Nasprotno pa so socijalni demokratje v občinah na deželi nazadovale, kar priča, da njihova stranka med kmečkim ljudstvom nima tako močne opore kakor v industrijskem delavstvu. Tudi se je izkazalo, da nade, ki so jih stavili mali kmetje v socijaldemokracijo zastran agrarne reforme (Wiederbesiedlung ozir. odkupa veleposestev) niso bile uresničene, kar je brezdvomno našlo odmeva tudi pri občinskih volitvah.

Bauernbund je nastopal ali samostojno ali pa skupno z drugimi meščanskimi strankami pod imenom „Einheitsliste“ ali „Wirtschaftspartei“. Vendar se na slovenskem ozemlju ni mogel udeležiti v večjim uspehom, ker se je boril na dve strani: proti „marksistom“ in proti Slovencem, marveč se je moral z malimi izjemami zadovoljiti s tem, da ohrani svojo dosedanjo posest. Priznati pa moramo, da so se pristaši te stranke vedli napram nam bolj korektno kakor pri drugih volitvah in držali mej dovoljenega volilnega boja. V nekaterih podeželskih občinah so nastopili tudi nacionalsocijalisti (hakenkreuzlerji) s samostojno kandidatno listo, vendar razven v mestih skoraj nikjer niso prišli prav do veljave.

Kar se tiče naše Koroške slovenske stranke, moramo z največjim zadovoljstvom ugotoviti, da so koroški Slovenci, zavedajoč se svojih narodnih dolžnosti, v največ občinah prav častno rešili svojo nalogo. Saj še nemški listi priznavajo, da smo se Slovenci dobro držali in ne le ohranili na dosedanji višini, marveč ponekod celo častno napredovali. To je uspeh, ki smo ga lahko vsi veseli, zlasti ako uvažujemo težkoče in nasprotstva, s katerimi se ima boriti naša stranka. Dosegli pa bi bili v nekaterih

občinah lahko še več glasov, ako bi na dan volitev ne ostalo toliko našincev doma, bodisi iz malomarnosti ali pa, kar se je tudi v več slučajih zgodilo, iz osebne mrznje proti temu ali onemu kandidatu slovenske stranke. Le tem kličemo v spomin stari a resnični izrek Koseskega: „Kdor zaničuje se sam, podlaga je tujčevi peti“.

Občinske volitve pa so nas tudi marsikaj poučile, kar si je treba zapomniti za bodočnost. Predvsem moramo odločno grajati stališče tistih, ki so zagovarjali skupen nastop z drugimi strankami, bodisi da so postavili z Bauernbundo ali socijalnimi demokrati skupno kandidatno listo, za katero so oddali Slovenci svoje glasove. Kljub temu, da so ostali taki slučaji osamljeni, jih moramo z ozirom na dosežene skušnje obsoditi, kajti „kompromisi“ z nasprotnimi strankami so vselej nam na škodo. Enim kakor drugim se gre samo za naše glasove, — ki jih štejejo za svoje, torej za nemške, — ne da bi nam za iste hoteli ali mogli kaj nuditi. Poleg tega izgubi slovenska stranka v dotičnih občinah svojo samostojnost. V tem oziru moramo staviti za vzgled Slovence v Velikovcu, Št. Tomažu pri Celovcu in v Ziljski dolini, ki so tokrat prvič nastopili s samostojno kandidatno listo in z njo dosegli prav lepe uspehe. Zlasti izvolitev slovenskega deželnega poslanca g. dr. Petka v Velikovcu je spravila „velikovško nemštvo“ čisto iz sebe. Bajje je dala slovenska lista v Velikovcu mnogo posla tudi tamkašnji, nam nasprotni duhovščini. Vse to le dokazuje, da je samostojen nastop naše stranke tudi v obmejnih občinah potreben in mogoč.

Slovensko ljudstvo je pri minulih občinskih volitvah ponovno pokazalo, da je tukaj, da hoče biti upoštevano in zahteva le to, kar mu gre po božji, človečanski pravici in državnih zakonih. Ako se tirja od nas, da moramo izpolnjevati svoje državljanske dolžnosti, storimo to voljno in radi v kolikor je v naši moči, nasprotno pa se tudi ne moremo odreči zahtevi, da postopajo oblasti s Slovenci kot enakopravnimi državljani, postavno in pravično. Vsaj tako bi moralo biti v državi, ki se imenuje demokratična republika.

Občinske volitve na Koroškem so nam tedaj doprinesle dokaz, da vživa naša stranka med slovenskim ljudstvom zaupanje in da se je to zaupanje še stopnjevalo. Naloga vseh izvoljenih slovenskih občinskih zastopnikov je, da bodo v občinskih odborih po svojih najboljših močeh delovali v prid svojim slovenskim volilcem ter vselej in povsod podpirali stranko, na katere program jih je ljudstvo izvolilo. Pa tudi Politično in gospodarsko društvo čakajo nove naloge. Izvesti bo moralo krajevne organizacije po občinah, vzeti v pretres šolsko vprašanje ter urediti naše zadružništvo. Zato pa čas po volitvah naj ne bo čas mirovanja, marveč vsestranskega pridnega dela za organizacijo, izobrazbo in gospodarski napredek slovenskega koroškega ljudstva. Potem pa tudi smemo biti prepričani, da nam pri prihodnjih volitvah ne bo biti v skrbeh za zaupanje naših volilcev.

Dopise in reklamacije pošiljajte zanaprej samo na naslov: Politično in gospodarsko društvo za Slovence na Koroškem, Klagenfurt, Viktringerring 26/I. Na dopise, naročila, reklamacije itd., poslane na Dunaj, se ne bomo mogli ozirati.

Občinske volitve.

Volitve v občinsko zastopstvo dne 6. t. m. so prinesle lep uspeh za „Koroško slovensko stranko“. Z zadovoljstvom lahko ugotovimo, da vsi volilni manevri s strani združenih meščanskih strank (Einheitsliste) in socijalnih demokratov niso mogli preprečiti ugodnega izida volitev za našo stranko. Ker so občinske volitve več ali manj v znaku različnih krajevnih interesov, se nikakor ne dajo primerjati z volitvami v državni in deželni zbor, ki imajo popolnoma političen značaj pač pa moramo konstatirati — kar nam priznavajo tudi nasprotna stranke — da smo povsod vzdržali staro posest, v več krajih pa zdatno napredovali. V nekaterih občinah, kjer je Koroška slovenska stranka v manjšini, se niso vložili samostojni volilni predlogi, pač pa se sestavile kompromisne liste z eno od nasprotnih strank. Ponekod so se Slovenci volitev celo vzdržali. Podajamo v naslednem pregledu o izidu teh volitev:

Opomba: Številke v oklepaju pomenijo volilni izid državnoborskih volitev leta 1923. K. S. S. = Koroška slovenska stranka; E. = Einheitsliste; Soc. = socijalni demokratje.

Hodiše: K. S. S. 179 (160) glasov, 6 odbornikov, E. 167 glasov, 6 odbornikov, soc. 121 glasov, 4 odbornike.

Kotmarava: K. S. S. 149 (148), 4 odbornike, E. 269, 7 odbornikov, soc. 170, 5 odbornikov.

Bilčovs: K. S. S. 245 (253), 7 odbornikov, E. 79, 2 odbornika, soc. 49, 1 odbornik.

Otok: K. S. S. 76 (72), 2 odbornika, E. 165, 5 odbornikov, soc. 110, 3 odbornike.

Škofiče: K. S. S. 247 (204), 7 odbornikov, E. 196, 5 odbornikov, soc. 161, 4 odbornike.

Št. Tomaž pri Celovcu: K. S. S. 65 (35), 2 odbornika, E. 336, 10 odbornikov, soc. 138, 4 odbornike.

Medgorje: K. S. S. 2 odbornika, E. 8 odbornikov, soc. 8 odbornikov.

Borovlje: K. S. S. 193 (213), 2 odbornika, E. 473, 6 odbornikov, soc. 900, 13 odbornikov.

Medborovnica: K. S. S. 130 (115), 4 odbornike, E. 168, 6 odbornikov, soc. 178, 6 odbornikov.

Šmarjeta v Rožu: K. S. S. 215 (182), 7 odbornikov, Einheitslista in socijalni demokratje na skupno listo 270 glasov, 9 odbornikov.

Bistrica v Rožu: K. S. S. 166 (152), 3 odbornike, E. 189, 4 odbornike, soc. 393, 9 odbornikov.

Podjubej: K. S. S. 3 odbornike, E. 2 odbornika, soc. 11 odbornikov.

Svetnava: K. S. S. 177 (176), 6 odbornikov, E. 165, 6 odbornikov, soc. 102, 4 odbornike.

Slov. Plajberk: K. S. S. 122 (113), 5 odbornikov, E. 71, 3 odbornike, soc. 54, 2 odbornika.

Sele: Bila vložena samo lista Koroške slovenske stranke.

Logava: K. S. S. 271 (258), 8 odbornikov, E. 86, 2 odbornika, soc. 213, 6 odbor.

Št. Jakob v Rožu: K. S. S. 533 (539), 8 odbornikov, E. 250, 4 odbornike, soc. 555, 9 odbornikov, Nation. socijalisti 108, 1 odbornik.

Ledince: K. S. S. 194 (204), 7 odbornikov, E. 105, 4 odbornike, soc. 134, 5 odbor.

Bekštanj: K. S. S. 611 (565), 10 odbornikov, E. 451, 7 odbornikov, soc. 661, 10 odbornikov, Zechner-Partei 92, 1 odbornik.

Vernberg: K. S. S. 192 (179), 4 odbornike, E. 311, 8 odbornikov, soc. 380, 10 odbor.

Pliberk: K. S. S. 67 (70), 2 odbornika, E. 84, 2 odbornika, soc. 365, 12 odbornikov.

Bistrica pri Pliberku: K. S. S. 475 (460), 11 odbornikov, E. 111, 2 odbornika, soc. 153, 3 odbornike.

Blato: K. S. S. 390 (204), 13 odbornikov, E. 89, 3 odbornike.

Libuče: K. S. S. 211 (213), E. 78, soc. 197 glasov.

Libeliče: K. S. S. 3 odbornike, E. 2 odbornika, soc. 5 odbornikov.

Dobrlavas: K. S. S. 318 (318), 6 odbornikov, E. 586, 11 odbornikov, soc. 308, 5 odbornikov.

Galicija: K. S. S. 126 (119), 5 odbornikov, E. 149, 5 odbornikov, soc. 170, 6 odbor.

Globasnica: K. S. S. 326 (309), 9 odbornikov, Einheitsliste in soc. na skupni listi 279, 7 odbornikov.

Rikarja vas: K. S. S. 220 (244), 6 odbornikov, E. 221, 6 odbornikov, soc. 160, 4 odbornike.

Škocijan: K. S. S. 169 (192), 5 odbornikov, E. 231, 7 odbornikov, soc. 117, 4 odbor.

Žitara vas: K. S. S. 179 (166), 5 odbornikov, E. 183, 5 odbornikov, soc. 203, 6 odbornikov.

Bela: K. S. S. 487 (419), 14 odbornikov, soc. 279, 8 odbornikov.

Velikovec: K. S. S. 69 (65), 1 odbornik, E. 633, 13 odbornikov, soc. 291, 5 odbornikov, National. soc. 193, 3 odbornike.

Grebinj: K. S. S. 249 (252), 6 odbornikov, E. 436, 12 odbornikov, soc. 151, 4 odbor.

Važenberg: K. S. S. 114 (118), 2 odbornika, E. 522, 12 odbornikov, soc. 352, 8 odbornikov.

Straja vas: K. S. S. 139 (97), E. 171, soc. 146.

List stane od 1. aprila do 30. junija za:

Avstrijo	10.000 K
Jugoslavijo	25 D
Posamezna številka	1.000 K

POLITIČNI PREGLED

Trinajsto in štirinajstvo poročilo generalnega komisarja Društvu narodov. V tem poročilu povdarja dr. Zimmermann, da se obnova države ne izvršuje pravilno. Država samo zvišava davke, dohodke, ne zmanjšuje pa izdatke. Davčni vijak je že preveč napet. Lansko leto so to breme davkoplačevalci še prenesli, ker je bila ugodna letina in tudi trgovina je napredovala, ali viri se ne smejo izčrpati, davkoplačevalec se ne sme preobremeniti. Ne dopade se mu tudi zakon o razdelitvi davkov, ki nasprotuje sanacijskemu načrtu, ker dobijo dežele in občine premalo. Po načrtu imajo dobiti dežele in občine za prvo pol letje 1923 216,462 milijard, v drugi polovici 302,862 milijard, v prvem pol letju 1924 435,880, v drugem 457,488 milijard; v resnici pa dobe le 255,510, 405,203, 312,802 in 291,202 milijardi kron. Zato so dežele in občine prisiljene zvišati krajevne davke, kar se pokazuje posebno na Dunaju. Vsled tega se ni čuditi, da je nastalo med vlado in generalnim komisarjem napeto stanje, ki celo grozi, da bo ustavil izplačilo daljnih svot mednarodnega posojila.

V Jugoslaviji se bje boj med Pašičem in dr. Korošcem. Kateri bo zmagal, je še negotovo. — 160 poslancev opozic. bloka je imelo konferenco, na kateri so protestirali proti zavlčevanju verifikacije Radičevih mandatov in ne delam. starnemu stanju. — V soboto je Pašičeva vlada nepričakovano podala ostavko. Opozicija soč. vsled tega, ker kralj ni soglašal z zavlčevanjem sej, radikali pa, da hoče dobiti volilni mandat. Kralj bo poklical k sebi vse voditelje strank. Tudi Radičevci

pojdejo h kralju, da ob tej priliki dokažejo kroni, da so za monarhijo in državo in da so obdolžitve o protidržavni propagandi neutemeljene. Smatramo to za edino pametno. Ker je odgodena skupščina do 3. maja, se bo kriza nekoliko zavlekla. Poslanci so zapustili Beograd in se podali med narod.

Poročilo izvedeniškega odbora. Oba odbora strokovnjakov sta podala reparacijski komisiji poročilo o finančnem in gospodarskem položaju Nemčije. Uvaževanja vredno je, da sta odbora sestojala iz samih strokovnjakov brez politika. Da se uravnoteži nemški proračun, je potrebno strogo nadzorstvo pri pobiranju davkov. Del proračunskih dohodkov, carine in nekatere trošarine naj bi se vplačale naravnost na račun vojno-odškodninske blagajne, in s to svoto bi razpolagala reparacijska komisija. Novčanična banka bo imela svoj sedež v Berlinu in mora polagoma prevzeti vse tri dosedanje novčane banke. Njena glavica naj bi znašala 400 milijonov: 100 milijonov prevzame banka, 300 milijonov pa inozemci. Generalni upravni svet naj bi obstojal iz 7 Nemcev in 7 inozemcev. Strokovnjaki dalje predlagajo, da se Nemcem omogoči razpolaganje z zasedenim ozemljem in dohodki. Železnice tega ozemlja bi nadzoroval predstavnik zaveznikov. Na reparacijah naj bi plačali Nemci v prvem letu eno milijardo zlatih mark, 800 milijonov naj bi dobili z inozemskim posojilom, 200 milijonov pa s prometnim davkom. V drugem in tretjem letu bi plačali 1200 in v četrtem 1750 milijonov zlatih mark, v petem letu 2460 milijonov in sledeča leta do 3 milijarde kvečjemu. Državne železnice naj se oddajo za dobo 50 let v zakup mednarodni družbi, katere glavica naj bi znašala 26 milijard. Jamstva: V upravnem svetu družbe bo zastopal inozemske podpisnike medzavezniški finančni komisar, ki bi v slučaju slabe uprave prevzel posle generalnega ravnatelja. Obresti se bodo plačevale iz kosmatih dohodkov. Ako tudi to ne bi zadoščalo, bi jamčili za obresti nemški državni dohodki, ki so zastavljeni reparacijski komisiji. Hipoteke na industrijska podjetja, ki bi donšale 300 milijonov dohodkov letno. V zastavo bi se dala vsa industrijska podjetja v Nemčiji, Porenju in Poruhrju. Poročilo o plačilni zmožnosti Nemčije cenil nemško premoženje v inozemstvu s stanjem dne 31. decembra 1923 na približno 8 milijard zlatih mark, 6750 milijonov nemškega kapitala se nahaja v inozemstvu in 1200 milijonov inozemskega denarja v Nemčiji. Poročilo je v splošnem napravilo ugoden vtis. Amerika se ne more izjaviti prej, predno poročilo ne preštudira. Francoska ga sprejema brez spremembe. V Berlinu se pravi sicer, da so reparacijske vsote previsoke, vendar je dana podlaga za daljna pogajanja, ker so zavezniki od svojih zahtev dosti popustili. Angleška ni prav zadovoljna. V Belgiji so mnenja, da bodo nastale pri bodočih pogajanjih težkoče, katere pa bo mogoče premostiti. Vsekakor je storjen s poročilom velik korak naprej v rešitvi težavnega reparacijskega problema. Reparacijska komisija se takoj sestane, da določi čas sestanka, na katerem se bo proučevalo poročilo. Nemčija se bo pozvala, da pošlje delegate ali pa se izjavi pismeno.

Plebiscit na Grškem se je vršil 13. aprila in je za republikance povoljno izpadel. Monarhisti so dobili večino samo v nekaterih okrajih, dočim se je za republiko izjavilo poprečno 75%. Vsled tega vlada med narodom veliko navdušenje. Začasni predsednik republike bo admiral Kunduriotis. Obsedno stanje je stopilo v veljavo in novinarstvo 5 let ne sme pisati proti republiki.

Rumunska. Kralj in zunanji minister Duca se nahajata v Parizu, kjer sta bila svečano sprejeta. Med Francosko in Rumunsko pride najbrž do zveze po vzorcu francosko-češke zveze, tedaj obrambna zveza. Rumunska se približuje Francoski, Bolgarski, zato se pa prijateljsko razmerje do Jugoslavije vedno bolj ohlaja, kar se je pokazalo posebno sedaj ob izpraznitvi nekaterih krajev, ki so pripadli Jugoslaviji, ko so Rumuni odnesli vse, kar se je odnesti dalo, žito pa rekvirirali, da je morala jug. vlada storiti v Bukarešti odločne korake. — Ker so se pogajanja z Rusijo razbila, so baje

vdrli manjši ruski oddelki v Besarabijo, ki so bili zopet pregnani. Rusi se Besarabije nočejo odpovedati, ki so jo zasedli Rumuni v času zmede v Rusiji, a vojevala se za njo ne bo. Rumunski zunanji minister sicer upa, da se bodo pogajanja zopet nadaljevala. Na Rusijo bo zveza s Francijo gotovo napravila neugoden vtis, posebno ker je zavzela Francija glede vprašanja Besarabije Rusiji nasprotno stališče, da je poslala sovjetska vlada v Pariz ostro noto. — Komunisti se trumoma zapirajo, ker je njih delovanje naperjeno proti državi.

DOMAČE NOVICE

Vesele velikonočne praznike vošči vsem koroškim Slovencem in Slovenkam naš rojak, podpreglednik finančne kontrole v Mariboru, g. Dertnik Pavl, prej v Cankovi.

Od nekod. V „Freie Stimmen“ od 10. aprila t. l. je nam dobro znani dopisnik iz Šmarjete v Rožu pokazal, da so naši nemškutarji v lajanju neprekosljivi mojstri. Na najnesramnejši način napada obče spoštovano in povsod priljubljeno družino. No, tokrat ste jo pa „pogrunjali“. Da bi našinci prejeli agitacijski denar od „Gosposvetskega Zvona“, tega menda sami ne verjamete, pač pa veste prav dobro za milijončke, katere ste dali gosp. dopisnik in pa Heimatdienst na razpolago. Saj od vaše strani to niso bile volitve, ampak kupčija, kšeft! Imenitno je bilo gledati, kako ste gonili vaše delavce na volišče po dva in dva skupaj! Ali je mar to tista „Freiheit“ in „Selbstbestimmungsrecht“, o kateri ste nam toliko vedeli povedati pred plebiscitom? Zasmehujete našince, da ne kupijo vina in da ne pijejo. O vemo prav dobro, da so vam trezni in neodvisni gospodarji jeklenega značaja trn v peti. Vemo, da bi vam bili prav po volji, če bi vam prodali svoje prepričanje za frakelc žganja. O tistih mandatih, 12 proti 4, pa lahko sanjate, a povemo vam le to, da vi tega ne boste doživeli. O tistem „und schon wieder ein Sieg“ bodite le mirni. Svetujemo vam, da še enkrat seštejete vaše mandate, kajti, predno bodo tiskane te vrstice, vas bo morda že glava bolela.

Rikarja vas. (Po volitvah.) Položaj se je precej izpremenil. Bauernbund je dobil 221 glasov in 6 odbornikov, Koroška slovenska stranka 220 glasov in 6 odbornikov in socialisti 163 glasov in 4 odbornike. Udeležba z naše in soc. dem. strani ni bila najboljša. Najbolj so nazadovali socialisti in številčno nekoliko tudi mi, a kljub temu smo pridobili 2 odbornika.

Bilčovs. Zopet je končana borba, in sicer s takim uspehom, kot smo ga pričakovali. Kakor smo pred volitvami poročali, so imeli naši nasprotniki svoj načrt tako zasnovan, da bi morali, po mnenju njih modrih glav, našo slovensko stranko popolnoma vreči. Računali so na 6 do 7 mandatov, nam pa so jih po milosti hoteli prepustiti 3—4. Agitacija jih je stala prav mnogo denarja, kakor se je izrazil eden izmed njihovih prav pridnih agitatorjev, ki je moral vso svojo moč porabiti, da ni zletel z žljefe. Naj so delali kakor so hoteli, zmaga je naša! Mandatov imamo, kakor tudi prej, 7. Bauernbund 2, prej 3. Socialisti 1, prej nič. Absolutna večina je v naših rokah. Nasprotniki, posebno Bauernbund, je zboljšal vse, kar je bilo mogoče, posegla je v boj vsa njih rezerva, vsaj drugače ne bi dobili niti 2 mandata. Kar se tiče udeležbe pri volitvah z naše strani, moramo omeniti: Več glasov bi lahko imeli, če bi nekateri naši omahljivci ne nasedli agitatorjem Bauernbunda. Ne maramo jih radi tega napadati, a obžalujemo njih uskoško dejanje. Vrgli so svoje glasove za par lepih besedi v naročje nemškutariji. Grajati pa moramo vse one, ki bi lahko prišli volit, a se vsled strahu ali malomarnosti niso poslužili svoje pravice. Naj bi prihodnjic tega več ne storili! Hvala pa vsem našim zvestim volivcem, posebno še našemu delavnemu ženstvu, ki je pogumno šlo svojo pot, storilo 6. aprila svojo dolžnost in oddalo svoje glasove za našo slovensko koroško stranko, ter izvolilo v občinski zastop naše značaje, naše može. Naj bodo vsi naši zvesti volivci prepričani, da bodo imeli v občinskem zastopu može, katerim lahko zaupajo in ki bodo zago-

vorniki njih teženj. Izvoljeni so: Lorenc Šelender, dosedanji župan, Pavl Krušič, pd. Nartič v Velinji vasi, Andrej Krušič, pd. Motej na Vesavi, Janez Miškulnik, pd. Marnik v Kajzazah, Avgust Safran, pd. Pomoč v Bilčovsu, Rupert Kefer, pd. Klemenc v Sp. Vesci in Pavl Šavnik, tesar na Potoku. Vse izvoljene može pa prosimo, da vzamejo naloženo breme na rame in ostanejo zvesti naši zastopniki. — Onim možem, ki so nas v občinskem odboru dosedaj zastopali, pa izrekamo za njih trud prisrčno zahvalo.

Šmihel nad Pliberkom. (Občinske volitve.) Od 971 volilnih upravičencev se je udeležilo občinskih volitev 743 oseb. Koroška slovenska stranka je dobila 474 glasov, socijaldemokratska stranka 153 glasov, Kärntner Wirtschaftspartei 111 glasov, 4 glasovi pa so bili neveljavni. Na koroško slovensko stranko odpade po temtatem ednajst odbornikov, na socijaldemokrate trije odborniki in na Kärntner Wirtschaftspartei dva odbornika. Socijaldemokratije so izgubili dva odbornika, katera je pridobila Koroška slovenska stranka. Naši zaupniki in volilci so se dobro pokazali.

Sele. Občinske volitve so se izvršile popolnoma mirno. Ker je bila vložena le ena volilna lista, bi zadostovalo, če bi prišlo volit le par volivcev. Toda kljub slabim potom in neugodnemu vremenu se je brez vsake agitacije udeležilo volitve 268 volivcev.

Grebinj. Volilni boj v občinski zastop je končan. Na mesta, na katerih je dosedaj sedelo 13 heimattreulerjev in 9 komunistov, pride 12 odbornikov Wirtschaftspartije, 6 Slovencev in 4 socialdemokrati. Ker je bila udeležba pri sedanjih volitvah komaj 49%, torej 12% manj kot pri državnoborskih, je zgubila Einheitslista 25 glasov, Koroška slovenska stranka 3 glasove, ki so nam manjkali za sedmi mandat, in socialisti 162 glasov. — Zadnji čas se čuje po raznih uradih in javnih lokalih zmerjati naše ljudi s „čuši“. To delajo večinoma tujci, inozemci. Skrajni čas bi bil, da se vsem tem pokažejo kašipota v „Deutschböhmen“, v rajh in Poljsko, da ne bodo tukaj žalili naših poštenih ljudi in gojili še nadalje narodno sovraštvo. Slovenski rod je prej prebival tukaj, predno so Nemci sploh vedeli za Karantanijo!

Bela. V belski občini je pri volitvah dne 6. aprila Koroška slovenska stranka sijajno zmagala. Naša stranka je dobila 487 glasov, socialni demokratije 279 glasov. Nemška stranka ni pravočasno dobila za svojo listo zadosti podpisov. V občinskem zastopu bo 14 Slovencev in 8 socialnih demokratov. Dosedaj so imeli socialni demokratije 15, Slovenci pa 7 zastopnikov. Vsa čast zavednim domačinom, ki se niso ustrašili dolgih potov in so z volilnim listkom pokazali, da nočejo, da bi v občini gospodovali fabriški sociji, večinoma tujci, ki se imajo za internacionalne, pa s svojo nemščino bolj silijo v ospredje kakor naši heimatšueclerji, in Slovence-domačine povsod zaničujejo in zapostavljajo. — V Železni Kapli ostane še zanaprej župan naš g. Peter Piskernik.

Bekštanj. (Občinske volitve.) V popolnem redu so se vršile v naši občini volitve 6. aprila. Posamezna volišča izkazujejo sledeče številke: Brnca: Slov. 215, soc. 176, B. 118, Einigkeit 18. Loče: Slov. 216, soc. 112, B. 200, E. 11. Malošče: Slov. 143, soc. 189, B. 48, E. 61. Vodiča ves: Slov. 37, soc. 184, B. 85, E. 12. Nasproti zadnjim volitvam so Slovenci pridobili 45 glasov, dočim so izgubili socijalni demokratije 293 in Bauernbund 194 glasov. Odborniška mesta se razdele na posamezne stranke sledeče: Slovenci 10, socijalni demokratije 10, Bauernbund z enim vsenemcem 7 in Einigkeit (Cehnarjeva stranka) 1. Da smo Slovenci pri teh volitvah dosegli tako lep, naravnost nepričakovani uspeh, gre zasluga našim zavednim in požrtvovalnim volilcem, ki so kljub starosti in daljni poti prišli na volišče in oddali svoje glasove za našo stranko. Izvoljeni občinski odborniki jim izrekajo tem potom najprisrčnejšo zahvalo in jih zagotavljajo vsestranske naklonjenosti in pomoči.

Iz spodnj. Roža. Volitve v občinske zastope so končane in Slovenci smo z izidom lahko zadovoljni. Edino v Borovljah smo za par glasov nazadovali, ker je ostalo nekaj našincev

doma, a na drugi strani pa vsled pritiska z nemške strani. Sodnija, uradi, delodajalci-fabrikanti, vse je napelo zadnje sile, saj so že računali, da dobijo župana. V vseh drugih občinah smo napredovali. V občini Podjubej, kjer do zdaj nismo imeli zastopnika, je dobila Koroška slovenska stranka 3 mandate. Najhujši boj celega Roža se je gotovo bil v Šmarjeti. Koroška slovenska stranka je tam dosegla častno število 215 glasov, nasprotna Einheitslista 270. Bivši voditelj soc. dem. stranke v Šmarjeti so se dali podkupiti ter napravili z nemškutarji Einheitslisto vključ temu, da jim je vodstvo okr. soc. dem. stranke to prepovedalo. Nasprotniki so napeli vse sile in dirindaj na volišču je bil hujši kot pri plebiscitu. Zvečer so nam možnarji naznanjali zmago, a ne zmago ljudstva, ampak zmago judeževih grošev. Pokupljeno je bilo vse in od 124 glasov, ki so bili zadnjič oddani za soc. dem. stranko, je bil pri teh volitvah samo še eden, O tem bomo še spregovorili! Vsa čast pa vam volilci Koroške slovenske stranke! Pokazali ste z glasovnico v roki, da ga ni, ki bi vas pokupil. Dokler bomo imeli v naših vrstah take može, ne bo nas kos noben nasprotnik.

Št. Lipš pri Žoneku. Radi suma tatvine monštranca 16. febr. prijati J. H., je bil predan sodišču, ker se je dokazalo, da je on izvršil tatvino. Monštranco je zakopal na Kreuzberglu pri Celovcu, ki se je tudi tam našla. Tat je sedaj tatvino priznal, ali izjavlja, da je imel skrito monštranco v svojem stanovanju, pa ne ve, kako je prišla na Kreuzbergl. Sama tja najbrž ni prišla.

Korte. K velikonočnim praznikom se oglašimo enkrat tudi mi. Jeseni je nastalo pri nas mrtvilo, sedaj pa se polagamo zopet pričinja življenje. Gradnja ceste, na katero težko čakamo, se bo nadaljevala. Koliko zdaj trpimo, ker nimamo prave vozne poti, ki bi nas vezala v Železno Kaplo. Mnogo krasnih hlodov moramo zrezati in scepiti v drva, da jih moremo spraviti ob priliki naraslega potoka do Obirskega in v denar. Upajmo, da se cesta letos zgotovi. — Tihotapstvo tudi zelo cveti.

Sv. Lenart pri Sedmih studencih. Kakor povsod, smo tudi pri nas obhajali pobožnost na čast Božje glave prav slovesno, ker so prišli na pomoč č. g. župnik v. p. Franc Katnik, ki so delovali kakor kak misijonar. — Dne 7. aprila je bil pogreb mladeniča Pavla Mikl, pd. Čepotovega iz Radne vasi. Tekom osem dni je bil zdrav in na parah, vnel se mu je slepič in je po operaciji umrl. Bil je tih in priden fant, ki se je ravno izučil mizarstva. N. v. m. p.! — Naša soseska si je nabavila nov trijer, ki poje v mežnarjevi lopi dan na dan enakomerno „vižo“ in deli žito na pet delov.

DRUŠTVENI VESTNIK

Šmihel nad Pliberkom. Slovensko katoliško izobraževalno društvo za Šmihel in okolico uprizori na belo nedeljo, dne 27. t. m. ob 3. uri pop. v Šercarjevi dvorani igro „Naša kri“. Vsi člani, prijatelji in znanci prav prisrčno povabljani. Odbor.

ČEBELARSKI VESTNIK

Šmihel nad Pliberkom. Slovensko čebelarško društvo za Šmihel in okolico ima na velikonočni ponedeljek svoj redni občni zbor. Povabljeni sta dva govornika. Zbor obeta biti zelo zanimiv. Vabimo nanj vse člane društva in prijatelje čebelic.

GOSPODARSKI VESTNIK

Davki.

Bili so po vojni pri nas časi, ko smo se vozili po železnici skoro zastop, ko skoro nič davkov nismo plačevali, ko so nas zavidale vse sosednje države, ker smo tako poceni kupovali in prodajali, ko je bilo naenkrat tukaj vse polno tujcev, ki so pokupili vse. Bilo je to tedaj, ko je začela naša krona padati na svetovnem trgu. Plačevanje davkov nam ni delalo nobenih tež-

koč. Že tedaj smo vedeli, da to stanje dolgo ne more trajati, ker je država propadala. Podpisal se je v Ženevi sanacijski načrt in dobili smo mednarodno posojilo, ki pa zahteva od nas težka bremena. Izdatki se morajo zenačiti z dohodki, primanjkljaj mora v določenem času izginiti. Na kakšen način? Treba je znižati izdatke in zvišati dohodke, tedaj zvišati davke. Visoke davke imamo, vsaka malenkost je obdačena, da jih davkoplačevalci več ne zmorejo. Uničujoči davki se zrcalijo najjasneje iz mnogih posestev, ki so v zadnjem času naprodaj.

V naslednem se hočemo podrobneje baviti s pridobitnim, dohodninskim in premoženjskim davkom.

Pridobitni davek.

Doslej je smel znašati pridobitni davek samo 5% od vsega, kar je bilo v zvezi z obrtjo (število delavcev, temeljni kapital, množina prodaje itd.), zanaprej pa se opira samo na čisti dohodek in se z višino dohodka stopnjuje do 10%, ako znaša čisti dohodek več kot 9000 davčnih enot ali več kot 100,800.000 K na leto.

Pridobitninski davek mora plačati vsak obrtnik (čevljar, kovač, trgovec itd.), ki se bavi s kako obrtjo ali ima tako poklic, ki stremi za dobičkom.

Za odmero tega davka služijo davčne enote, in sicer znaša ena davčna enota 11.200 K. Obrtniki, ki imajo čistega dohodka do 1000 davčnih enot (11,200.000 K) na leto, plačajo pavšalno 100.000 K, katera svota pa se da znižati ali popolnoma izbrisati, ako more obrtnik dokazati, da se nahaja v težkem gospodarskem položaju. Kdor svojo priglašeno obrt ne izvršuje, plača na leto 50.000 K. Večina naših obrtnikov bo spadala v pavšaliran pridobitni davek.

Pridobitni davek ne plačajo, ki žive od redne plače, ki so stalno nameščeni (hlapci itd.), delavke, ki izvršujejo ročna dela za svoje odjemalce same doma, mali kmetje, ki se prehodno bavijo razen s poljedelstvom tudi z drugim delom in proizvode prodajajo, domači delavci, ki doma delajo za tovarne, postranska dela sploh, ako ki ne presegajo letno 150 davčnih enot.

Davek znaša od 1000 do 2000 davčnih enot (11,200.000 do 22,400.000 K) 2%, do 3000 davčnih enot 3%, do 4000 davčnih enot 4%, itd. za vsakih 1000 davčnih enot en odstotek več do in nad 10.000 davčnih enot 10%. N. pr.: Čisti dohodek znaša 3000 davčnih enot ali 33,600.000 K. Davek znaša tedaj $33,600.000 \times 3 = 100,800.000 : 100 = 1,008.000$ K.

Prijave je treba vpslati vsako leto do 31. marca davčni oblasti. Letos je izjemoma podaljšan rok do 30. aprila 1924.

Dohodninski davek.

Tudi za odmero dohodninskega davka služijo davčne enote. Dohodek do 1000 davčnih enot je eksistenčni minimum in je davka prost. Dohodninski davek se mora plačati tedaj od dohodkov, ki presegajo 11,200.000 K.

Dohodek je svota vseh prejemkov v denarju in blagu (živila itd.), všteti najemninsko vrednost lastnega stanovanja in za vzdrževanje gospodarstva porabljenih lastnih proizvodov. V dohodek se ne štejejo izdatki v svrhu dosege, vzdrževanja in zavarovanja dohodkov, kakor prehrana sebe in družine, obresti za dolgove, zavarovanje proti škodi in življensko zavarovanje. Izredni dohodki iz zapuščin, življenskega zavarovanja in darila so davka prosti. Predmete je ceniti po tedanji vrednosti in ne po vknježenju.

Prijave se morajo vpslati vsako leto do 3. marca, za leto 1923 pa do 30. aprila 1924. Prijaviti se mora dohodek gospodarja in dohodki družinskih članov, ki pridejo gospodarju v korist. Lastni dohodki družinskih članov do gotove meje za prijavo ne pridejo v poštev.

Davek znaša od 1000 do 2500 davčnih enot (11,200.000 do 28,000.000 K) 1,1%, do 4300 davčnih enot 2,2%, do 6000 davčnih enot 3,3%, do 8500 davčnih enot 4%, do 12.000 davčnih enot 4,4%. Za dohodek čez 12.000 davčnih enot (134,400.000 K) velja poseben klij.

Primer: Dohodki leta 1923 znašajo 25,340.000 K. Davek tedaj $25,340.000 \times 1,1 : 100 = 278.000$ K. Do 102 milijonov dohodkov se

dohodninski davek zmanjša za vsakega otroka do 14. leta za 5%.

Premoženjski davek.

Tega davka so prosti vsi, katerih premoženje ne presega 336 milijonov ali 30.000 davčnih enot.

Od 30.000 do 100.000 davčnih enot ali 336 do 1200 milijonov K čistega premoženja (odgovarja 33.600.000 do 112.000.000 K letnih dohodkov pri dohodninskem davku) znaša premoženjski davek $\frac{1}{2}$ od tisoč, do 200.000 davčnih enot čistega premoženja 1 od tisoč.

Vsi trije davki so ugodnejši in malo nižji od prejšnjih davkov po starem zakonu.

Indeks se ni spremenil. Komisija je določila, da so cene za živila padle za 0,67%, cene za obleko stopile za 1,78% in za kurjavo padle za 0,45%. Stopil je tedaj za 0,19%, kar pa se ne šteje. Potemtakem potrebuje oseba za življenje na teden 158.404 K.

Tržne cene v Velikovcu dne 9./IV. 1924.
Pšenica 1 kg 3200, rž 3000, ječmen 3000—3100, oves 2400—2600 ajda 2300—2500, detelja 20—24.000, krompir 1200—1300 K. Klavna in plemenska živina kg žive teže 11—12.000, ovce 5—7000 K.

Dunajska blagovna borza. Žito: pšenica 3200—3300, rž 3050—3100, ječmen 3450—3600, oves 3675—3800, ajda 2400—2500, proso 2400 do 2500, ješpren 4800—5200, fižol 6300—6500, grah 350—4500, leča 5400—5800, krompir rumen 2000—2100, bel 1300—1400 K za kg. Mlevski izdelki: pšenična moka „0“ 5700—5800, moka za kuho 4900—5000, krušna moka 4100 do 4200, ržena moka 4600—4700, pšenični zdrob 6100—6200, koruzni 4000—4100; pšenični otrobi 2000—2100, rženi 1950—2000 K za kg.

Borza. D u n a j, 14./IV. Dolar 70.460, milijarda nemških mark 14,60, funt šterling 306.200, franc. frank 4310, lira 3160, dinar 877, 10.000 poljskih mark 75, švic. frank 12.440, češka krona 2079, ogrska krona 0,80avstr. kron.

RAZNE VESTI

Drobne vesti. Doslej so se naši bankovci prav marljivo jemali iz prometa, zadnji izkaz Narodne banke pa beleži porast bankovcev za 495.917.308.700 kron. — V Indiji je umrlo v marcu 25.000 oseb na kugi. — Število brezposelnih se je na Angleškem v marcu zmanjšalo za 220.002 na 1.063.500 oseb. — Sava in Donava sta zelo narasli. Nižine so poplavljenе in veliko vasi je pod vodo. V nekaterih vaseh so morali bežati prebivalci na strehe. Škoda je ogromna. — Najbogatejši industrijalec Nemčije, Hugo Stinnes, je umrl; v njegovi posesti se je nahajalo 360 velikih podjetij v 40 državah. Začel je s 50.000 markami. — Budimpešta je brez listov, ker stavkajo črkostavci. — 100.000 prištaniških delavcev na Angleškem je bilo izprtih. — Na Dunaju je padlo 12. t. m. precej snega. April stori kar se mu zljubi. — V Mehiki je trčil osebni vlak v tovarnega; 40 mrtvih, 80 ranjenih.

V A B I L O

Izobraževalno društvo „Kočna“ v Svečah priredi na **belo nedeljo, dne 27. aprila t. l. ob $\frac{1}{2}$ 3. uri popoldne v prostorih Adamove gostilne igro**

Moževo maščevanje

Nastopi tudi pevski zbor.

K obilni udeležbi vabi odbor.

55

Koliko poje mož v svojem življenju. Mož poje v življenju povprečno 250 stotov kruha, 18 tisoč kg mesa, 10 do 150 tisoč jajc, 6 tisoč kg rib. Poleg tega popije, če ga ne muči posebno huda žeja, skupno nad 85 tisoč litrov tekočine. Pa naj kdo še reče, da tudi človek ni žival!

Žepne ure se ne smejo polagati na mrzlo podlago, kakor mormornato ploščo, steklo, kamen in podobno, ker hlad kviri zelo občutljivi mehanizem ure. Ravno tako ni dobro, da ura leži, nego jo je treba obesiti, da tudi preko noči ostane v istem položaju kakor podnevi. Najbolje je, če jo položiš v za to pripravljeno škatlico in obesiš na nalašč za uro pripravljeno stolce.

Potrji globoke žalosti naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancom žalostno vest, da je poklical Vsemogočni k sebi svojega zvestega služabnika, brata in strica, prečastitega gospoda

Jožefa Peterman

častnega kanonika, župnika, dekana itd. na Otoku ob Vrbskem jezeru

v torek dne 8. aprila ob 9. uri po daljši bolezni v 80. letu starosti.

Zemeljske ostanke smo položili dne 11. aprila 1924 ob 9. uri na otoškem pokopališču k večnemu počitku.

Zasluznega gospoda dekana priporočamo vsem v pobožno molitev in blag spomin.

Št. Vid v Podjuni, dne 12. aprila 1924.

Ana Boštjančič, roj. Peterman

Šimen Boštjančič, trgovec

sina in hčeri.

52

Naznanilo.

Hranilnica in posojilnica v Št. Janžu v Rožni dolini naznanja sledeče:

Ker so vse banke obrestno mero znižale, je tudi omenjena posojilnica prisiljena istim slediti. Zato je občni zbor sklenil, da bode posojilnica zanaprej

obrestovala hranilne vloge po 12 od sto

brez odbitka rentnega davka, ki ga plačuje hran. iz svojega.

Ako se čuti kateri izmed vlagateljev s tem oškodovanega, ima prosto voljo svojo vlogo dvigniti. Načelstvo.

Tužnim srcem naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancom žalostno vest, da je naša iskreno ljubljena soproga odnosno mati in sestra, gospa

Ana Hafner

roj. Wutej

včeraj povečletni hudi bolezni, previdena s tolažili svete vere, v starosti 30. let mirno v Bogu zaspala.

Pogreb drage pokojnice se vrši v torek, dne 15. aprila na domačem pokopališču.

Prosimo tihega sožalja in spomina v molitvi!

Št. Vid v Podjuni, dne 14. aprila 1924.

Rado Wutej, Luka Hafner, soproga
ostali bratje in sestre Nacej in Anica, otroka.

51

Kjedom jemoj! Vslovenskem Korotanu!

Proda se srednje veliko posestvo

57

severno Drave, pol ure od železniške postaje. Hiša kakor gospodarska poslopja v dobrem stanu. $3\frac{1}{2}$ joha polja, 2 joha travnikov, 3 joha gozda. Cena po dogovoru. Naslov pove upravništvo lista.

Hranilnica in posojilnica na Ziljski Bistrici ima na belo nedeljo, dne 27. aprila 1924 ob 3. uri popoldne svoj

letni občni zbor

s sledečim dnevnim redom:

1. Potrjenje letnega računa za leto 1923.
2. Poročilo odbora.
3. Razdelitev čistega dobička.
4. Prememba pravil.
5. Slučajnosti.

56

K obilni udeležbi vabi odbor.

Ako ob določeni uri občni zbor ni sklepčen, se vrši isti dan eno uro pozneje drugi občni zbor, ki je pri vsakem številu zadrušnikov sklepčen.

Preselitev.

Podpisani vljudno naznanjam, da sem se dne 15. marca 1924 preselil s svojo trgovino v Pliberku od Glavnega trga števil. 28 v

Narodni dom

kjer bom razpolagal ne samo z manufakturnim, ampak tudi z vsakovrstnim špecerijskim blagom najboljše kakovosti in si prizadeval, tudi v tem oziru cenjenim odjemalcem povsem ustreči.

Obenem se zahvaljujem vsem svojim cenjenim odjemalcem za dosedanje zaupanje in prosim, naj mi isto tudi zanaprej izkažejo.

Z odličnim spoštovanjem

48

Ivan Magnet.

Slov. kat. izobraževalno društvo „Zila“ priredi na velikonočni ponedeljek ob 3. uri popoldne in ob 8. uri zvečer pri Hrepcu v Zahomcu igro

Lurška pastirica

Igra se ponovi v nedeljo dne 27. aprila. K obilni udeležbi vabi odbor.

54

Hiša naprodaj

Na javni dražbi dne 17. maja se proda lepa hiša v Prevaljah s 6 sobami (dve kuhinji, klet) in vrtom. Hiša se nahaja v bližini sodnije in glavarstva. — Informacija daje Alojzij Rozman v Prevaljah.

47